

”Jag erkänner: Jag är en språkpolis”

Av MATS ALMEGÅRD
Foto PERNILLA SJÖHOLM

Petra Mede
hade kanske blivit språkforskare
om inte humorn satt stopp.
Nu debuterar hon som författare.

P

tt av tv-världens mest prestigefyllda uppdrag är utan tvekan att leda Eurovision song contest. Programmet har miljoner tittare, det är oerhört många som är involverade i produktionen, röstningen är helt oförutsägbar och görs på en rad språk. Och allt sker i direktsändning.

Petra Mede har gjort det vid två tillfällen: 2013 och 2016. Inför båda sändningarna arbetade hon med en språkcoach, som bland annat hjälpte henne att förbättra sitt engelska uttal. Men franskan, som hon fick mycket beröm för, behövde hon inte fila på. Hon lärde sig nämligen franska redan som sexåring utanför Nice, där hennes morfar hade en semesterlägenhet.

– Jag fick en fransk vän som var ett år äldre än jag. Genom att leka med henne och hennes franska kompisar lärde jag mig språket, säger Petra Mede.

I VUXEN ÅLDER har hon också tagit en kandidatexamen med franska som huvudämne. Om hon inte hade ”råkat” debutera som ståuppkomiker – och på den vägen först bli

komiker och sedan folkkär programledare, hade hon kanske blivit forskare i lingvistik. – Haha, ja, kanske. Jag har alltid varit väldigt språkintresserad och relativt språkbegåvad. Jag började skriva en magisteruppsats om tvåspråkighet och tyckte det var oerhört spännande. Men jag lade uppsatsen på hyllan när jag kom in i humorvärlden.

Nu träffas vi för att tala om hennes nyutkomna bok *Skam och högmod i Sävedalen*. I boken berättar Petra Mede roligt, dråpligt och med viss eftertänksamhet om sin barn-

dom. Hon skriver att den är hennes ”tillflyktsort”.

– Det menar jag bokstavligen. Jag tror att perioden mellan 5 och 12 år är den lyckligaste i mitt liv hittills. Allt var så viktigt, livet var så oerhört. Det var innan ironi och distans kom in i mitt liv.

I BOKENS INLEDNING kommenterar hon mängden böcker hemma hos föräldrarna: ”Det var alldeles för mycket böcker hemma hos familjen Mede.”

– Mormor var adjunkt i franska. Mamma läste franska

på universitetet så det var mycket fransk litteratur. Jag minns bland annat Guy de Maupassants böcker. Sedan tror jag att Strindbergs samlade verk stod på hyllan under dem. Längst ner stod några stora, väldigt vackra atlaser.

När hon berättar sluter hon ögonen, höjer händerna framför sig och trevar sig liksom igenom sin minnesbild av bokhyllan.

– Minnena kom faktiskt när jag skrev. Först hade jag panik och trodde jag skulle behöva ringa min syster hela tiden. Hon har alltid haft superkoll på årtal och sådant. Men det behövdes inte.

Marcel Proust fick minnena åter när han bet i ett annat slags kaka, en madeleinekaka. Men Petra Mede säger att det snarare var orden som →

PETRA MEDE

Född:
7 mars 1970
i Stockholm.

Familj:
Dottern Adeline, 7 år.

Bor:
Bromma.

Bakgrund:

Född i Stockholm. Uppvuxen i Göteborg. Tog en kandidatexamen i konstvetenskap, franska, historia och lingvistik vid Stockholms universitet. Vann en ståupptävling 2005 och blev komiker. Har bland annat medverkat i Parlamentet i TV4 och Roast på Berns i Kanal 5. På TV3 har hon haft Petra Mede show. Har varit programledare för Guldbaggegalan, QX-galan och Eurovision song contest. Var julvärd i SVT 2013. Skådespelat i Colin Nutleys film *Medicinen* samt i Felix, Clara och Moa Hengrens tv-serie *Bonusfamiljen*. Spelat i Molières *Den inbilade sjuke* på Maximiteatern i Stockholm.

Aktuell med:
Skam och högmod i Sävedalen (Norstedts).

Tre saker i svenskan som jag stör mig på:

1. Ejenkligen
2. Tillägna till
3. Även fast

slungade henne bakåt i tiden, inga yttre ting.

– När jag skrev om ridlägret som jag var på som liten, fylldes faktiskt mina näsborrar med doften av hästbajs. Det är ju inte lika kul som att äta kakor, men man får ta vad man får.

Det blir många skratt under en intervju med Petra Mede. Det märks att hon är en rutinerad komiker som gärna lägger till en komisk skruv på det hon säger. Under arbetet med boken fick hon ibland anstränga sig för att inte skriva så.

– Min redaktör påpekade att alla kapitel inte behöver sluta i en rolig punchline. Men i en bok kan man låta humorn verka långsammare. All komik handlar om tajmning och den skiljer sig förstås när man verkar i olika medier.

DE DRÅPLIGA EPISODERNA från barndomen kontrasteras med kapitel som utspelas under en dag i vuxen ålder, då Petra Mede reser till Göteborg för att närvara vid en begravning. Skildringen av denna dag är mer allvarlig och eftertänksam.

– Vad skönt att du tar upp det. I alla intervjuer hittills har journalisterna sagt hur kul boken är och det är den förhoppningsvis, men det finns ju också ett allvar i den. Ett tag var jag till och med rädd för att den var för allvarlig, men så verkar det inte vara.

Så är det inte. Mitt i allvaret finns humorn. Som när Petra Mede väntar på tåget som ska ta henne till begravningen. I hörlurarna har hon radiopsykologen som inte kan uttala ordet *förstås*. Hon irriterar sig enormt när han ”inte kan uttala *sje*-ljudet som bildas av bokstäverna *r* och *s*. Det blir

bara *s*. Vad är det med den jäveln? Högutbildad och allt”.

– Det är så fruktansvärt, men jag erkänner: jag är en språkpolis! Det är säkert ett ålderstecken och jag vet att jag kastar sten i glashus, för jag gör också en massa språkliga

och då blev de sanna för mig. Jag trodde verkligen på det.

I en episod i boken ringer Sten-Åke Cederhök på familjen Medes dörr i Sävedalen. Petra öppnar och är helt inställd på att han är där för att erbjuda henne att medverka i ett

”Jag vet att jag kastar sten i glashus, för jag gör också en massa språkliga fel”

fel. Men jag kan inte låta bli att reta upp mig. Om tio år heter det säkert ”ejenkligen”. Det är ju så språket utvecklas, men jag klarar inte av att höra det! Eller när någon i tv säger att något ska ”tillägnas till” den eller den personen, då kokar jag inombords: du behöver inte säga *till* en gång till! Jag vet att det är ett väldigt ocharmigt drag, men sån är jag.

Jag berättar att jag alltid får utslag när någon säger att de ”spenderat” semestern någonstans” och att jag bara vill skrika: ”du har tillbringat den”! Hon nickar instämmande.

– Vi får skärpa oss! Men samtidigt kan vi passa på att känna att vi är lite bättre, säger hon och skrattar högt.

DEN UNGA PETRA som vi möter i boken pendlar allt som oftast mellan två stämninglägen, vilket redan bokens titel signalerar: *Högmod och skam*.

– Jag hade väldigt livlig fantasi när jag var liten och inbillade mig en massa saker,

specialavsnitt av ”Albert och Herbert”. Men det visar sig att han bara har gått till fel hus.

– Då vällde skammen över mig. Vad trodde jag egentligen? Jag kunde inte möta mammas blick, så mycket skämdes jag.

Om en annan händelse i barndomen skriver Petra Mede att hon kan välja att ”bejaka det komiska. Eller den förlamande skammen”. Humor och skam verkar alltså ligga nära varandra.

– Ja, de touchar varandra extremt mycket. Att titta på andra människors skam är tyvärr väldigt roligt. Det är nog därför som humor kan uppfattas som elak ibland.

I linje med detta har hon nu skrivit en bok som innehåller en hel del skam och som också är väldigt roligt. Själv tycker hon att det har varit befriande.

– Det är ingen skam att känna skam. Så länge det är självvrannsakande. Om den inte stoppar eller kväver en, så är skam något positivt. Tänk vad bra det vore om fler insåg det! ☺